

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ

του Τομέα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας

Παρασκευή 1 Μαρτίου 2024, ώρα 18:00

Οντέτ Βαρών-Βασάρ

Ιστορικός, μεταφράστρια

Πρίμο Λέβι (Τορίνο, 1919-1987): Επιζήσας του Άουσβιτς, μάρτυρας και στοχαστής

Το όνομα του Πρίμο Λέβι συνδέεται άρρηκτα με το Άουσβιτς, με την εμπειρία της εκτόπισης και με τη γενοκτονία των Εβραίων. Το έργο του, πολυμεταφρασμένο και διεθνώς καταξιωμένο, είναι από τα σημαντικότερα στην προσέγγιση του φαινομένου του Άουσβιτς. Ο ίδιος υπηρέτησε τη μνήμη του Ολοκαυτώματος με αμέτρητες ομιλίες, παρεμβάσεις, αρθρογραφία, επιστολογραφία. Με το πρώτο βιβλίο του, το *Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος* (α΄ εκδ. 1947), εγκαινιάζει, μαζί με ελάχιστα ακόμη έργα, τη στρατοπεδική λογοτεχνία. Στην εισαγωγή του βιβλίου γράφει με το ήθος που τον διακρίνει: «Δεν γράφτηκε με σκοπό να διατυπώσει ένα νέο κατηγορητήριο, αλλά για να προσφέρει στοιχεία για μια νηφάλια μελέτη των διαφορετικών όψεων της ανθρώπινης φύσης» (σ. 9). Σ' αυτό το πρώτο έργο τίθενται ήδη τα βασικότερα ερωτήματα γύρω από την «τελική λύση» και τα ναζιστικά στρατόπεδα, αλλά και επιμέρους ερωτήματα, όπως η επιβίωση στο στρατοπεδικό σύμπαν και η έννοια της «γκρίζας ζώνης», που θα αναπτύξει αργότερα στα επόμενα έργα. Από το 1990 ως το 2005 μεταφράστηκαν 8 βιβλία του στα ελληνικά. Η όψιμη και σχετικά περιορισμένη δεξίωση του Πρίμο Λέβι στην Ελλάδα είναι κι αυτή ένα ζήτημα προς διερεύνηση και συζήτηση.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΙΜΟ ΛΕΒΙ

Τριλογία για το Άουσβιτς, την επιστροφή, την επιβίωση

1. *Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος*, μτφρ. Χαρά Σαρλικιώτη, εκδ. Άγρα, Αθήνα 1997.
2. *Η Ανακωχή*, μτφρ. Ζακ Σαμουήλ, εκδ. Σέλας, Αθήνα 1998.
3. *Αυτοί που βούλιαζαν κι αυτοί που σώθηκαν*, μτφρ. Χ. Σαρλικιώτη, εκδ. Άγρα 2000.
4. *Το καθήκον της μνήμης* (συνέντευξη), μτφρ. Χ. Σαρλικιώτη, εκδ. Άγρα, Αθήνα 1998.

Άλλα λογοτεχνικά έργα του

5. *Το περιοδικό σύστημα*, μτφρ. Άμπυ Ράικου, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1990.
6. *Λίλιθ*, μτφρ. Σάρα Μπενβενίστε, εκδ. Ροδαμός, Αθήνα 1992.
7. *Αν όχι τώρα, πότε;* (μυθιστόρημα), μτφρ.-πρόλογος Μάνος Ματσαγγάνης - Κιάρρα Μορόνι, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1995.
8. *Τα τελευταία Χριστούγεννα του πολέμου*, διηγήματα, μτφρ. Ανταίος Χρυσοστομίδης, εκδ. Καστανιώτης, σειρά Εικοστός αιώνας, Αθήνα 2005.

Join Zoom Meeting

<https://uoc-gr.zoom.us/j/86468637866>

Meeting ID: 864 6863 7866

ΟΝΤΕΤ ΒΑΡΩΝ-ΒΑΣΑΡ (σύντομο βιογραφικό)

Ιστορικός και μεταφράστρια, δρ. Σύγχρονης Ιστορίας του ΕΚΠΑ, με ερευνητικά πεδία την Αντίσταση, το Ολοκαύτωμα και τη μνήμη του, τη στρατοπεδική λογοτεχνία. Για τα θέματα αυτά δημοσίευσε και δίδαξε επί τρεις δεκαετίες. Δίδαξε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο το μάθημα της «Ελληνικής Ιστορίας» (2001-2017). Διευθύνει από το 2011 το σεμινάριό της στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, στην Αθήνα, με θέμα «Η γενοκτονία των Εβραίων: Ιστορία, Μνήμη, Αναπαραστάσεις» και συνεργάζεται με το ΕΜΕ σε σεμινάρια για εκπαιδευτικούς. Ως εξωτερική επιστημονική συνεργάτις του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων (ΙΔΙΣ) του Παντείου Πανεπιστημίου, διδάσκει σε σεμινάρια σε συνεργασία με το *Mémorial de la Shoah*. Μαζί με τον καθ. Hervé Georgelin, είναι υπεύθυνη ερευνητικού προγράμματος στη Γαλλική Σχολή Αθηνών (ΕΦΑ, 2021-2025, «Αρμένιοι και Εβραίοι στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», που διοργάνωσε τρεις ημερίδες). Τακτική συνεργάτις και μέλος επιστημονικής επιτροπής του περ. *the books' journal*. Μετέφρασε πολλά έργα της γαλλόφωνης γραμματείας και εξέδωσε το ετήσιο περιοδικό *Μετάφραση* (1995-2008). Τιμήθηκε από τη Γαλλική Δημοκρατία με τη διάκριση «Ιππότης των Γραμμάτων και των Τεχνών».

Βιβλία: *Ελληνικός Νεανικός Τύπος 1941-1945, Καταγραφή*, ΙΑΕΝ, Αθήνα 1987 / *Η ενηλικίωση μιας γενιάς. Νέοι και νέες στην Κατοχή και στην Αντίσταση*, Εστία 2009 / *Η ανάδυση μιας δύσκολης μνήμης. Κείμενα για τη γενοκτονία των Εβραίων*, Εστία 2013 / Μπέρρυ Ναχμίας, *Κραυγή για το αύριο*, επιμέλεια -επίμετρο Ο. Βαρών-Βασάρ, Αλεξάνδρεια 2020 / *Des Sépharades aux Juifs grecs. Histoire, mémoire et identité*, éd. Le Manuscrit, Paris 2019, nouvelle édition augmentée, 2021.